

Eruani na Gegere nina Paul na Tabu vania Timothy

?Na Hava te tughunia igaa?

Tana bona te ghaha tana vale pipiti i Rome, Paul na manevetena, te gerea na gegere eni vania Timothy i Ephesus. Paul te gerea na gegere ia, na pukuna ge ke patupatua tana lutu eni na ladavaghiniana na Rongorongo Uto. Na ghanaghana te mava ilokana te kabu ngasi tana taluutuni. Paul te tarai me patua Timothy ge ke nia ladavaghi na Rongorongo Uto nina Jesus Christ, me ke kabu ngasi itatana na tarai te utuni, me ke lutu te vaghaa na manetarai mana mane gehegehe, sakai vamua te vahaghitaili mana balu vure tara hughua so.

Paul te bosadilai vania tua Timothy na lei mae-mate tana hughuhughu, e taho na hava kara topoga, me vaa dikalai vamua na voladira rahei tara rongovighi.

Paul te vaa maumauribosa vania Timothy ta nina talunilabu tana volana, mi ta nina taluutuni, mi ta nina dolo vanira na vure, ma nina vahaghitaili nia na Rongorongo Uto nina Jesus Christ.

Na lei Ghanaghana Mava ilokana na Gegere eni

Nina bosa holopangoti Paul (1:1-2)

Holouto mana bosa ni patupatu (1:3-18)

Nina malaghai uto Jesus Christ (2:1-13)

Na tinoni lutu God te liona (2:14-26)

Na lei totobo maemategha tana lei bongi sosoko
(3:1-9)
Paul te bosa papara vania Timothy (3:10-4:8)
Nina bosa sosoko a Paul (4:9-22)

Nina bosa holopangoti Paul

¹ Inau Paul, tu gerea na gegere eni na pukuna God te viliu ge ku nina manevetena Jesus Christ. God te vetenau, ge ku tughunitatea na vola God te bahura nia rahei tara taluutunia Jesus Christ.

² Ighoe Timothy, tu dolovigho te vagha na dalegu, u gerea vanigho gatu na gegere eni. Tu kokoeliulivuti ge God tamada maia Jesus Christ dida na Lord ke vahegho na sonihalavu, veiarovi mana mabo.

Holouto mana bosa ni patupatu

³ Timothy, inau tu holoutoa God na pukuna ighoe, gaia God tu lutu vania nia na puku ni nilabu te uto vagha tara ghaghua iga na lei kukuagu. Mu nia tona haliu so na ghanaghanaamu ta nigua na kokoeliulivuti tana lei bongi mana dani.

⁴ Mi nau tu ghanaghana olia na kolobu ni matamu, tana bona toro vei sanighi gaa, mu ghanaghana ngatangata so ge ku ghoi righi matamu, ge ke vonughia na togotogo mana rivurivu na tobagu.

⁵ Mu ghanaghana oligho ghua to logho ngan-gataa na taluutuni itatana Lord te ghaha iga didira na taluutuni a tinamu Eunice maia kukuamu Lois. Mu ku ghilala so ge na taluutuni eni te kabu ngasi itamua. ⁶ Mana pukuna keru, inau tu

ghoi maumauriolia vanigho ge ke vola haia nina sonihalavu God te vahegho tana bona tu talua na limagu i vuvungamu.

⁷ Na pukuna God te mua nia hevei vanighita na Tarunga Tabu ge ka mataghu, hauvaa me vaheghita na Tarunga Tabu, ge ka loghoa nina maana, me hangaghita ge ka dolovira na lei tinoni, ma ka taghao utoa hegheda na volada.

⁸ Ko bei nia maa gea, na tughunitateana dida na Lord vanira na lei vure, mi nau ghua ko bei niu maa gea, na pukuna tu kabu tana vale pipiti, na pukuna tu lutua nina lutu God. Ko lavia na lagamu na nia vahaghitaili koluagu na ladavaghiniana na Rongorongu Uto, na pukuna God ke vahegho na laga mana maana ge ko lutua nia.

⁹ Ma God keru te volaghita me vilighita ge ka kabu tabu, me nea eni na mua pukuna na hava ta lutua. Taho, na pukuna te ghaghua iga nina ghanaghana ivuvungada inaghona ge gonia na maramana, me tatea iga nina dolo mana veiarovi vanighita itatana Jesus Christ.

¹⁰ Mi taeni vaho ge talutatea vanighita na miana Jesus Christ na vavolada. Me haurakea tua nina maana na mate, me talutatea vanighita na halautu ni vola maurihali, na pukuna na Rongorongu Uto.

¹¹ Ma God te vilii inau ge ku nina manevetena, mu ku manetarai ni ladavaghiana na Rongorongu Uto nina Jesus Christ.

¹² Mana pukuna keru, ge u vahaghitaili tana vale pipiti eni, hauva u mua nia maa, na pukuna tu ghilalaa tua ahei tu taluutunia, mu ghilala utoa

gaia te righitaoniu, me pilupilu ritini ke sara na bongi ni maiana tana ngiha.

¹³ Ko tabe ngasili utoi na lei bosa ni tarai kiri te utuni tu tarai sokogho nia, ge kara nilabu vanigho ge ko taonighi, mo ko kabu tana taluutuni mana dolo te pitikolughita itatana Jesus Christ.

¹⁴ Ma nia na maanana na Tarunga Tabu te kabu itatada, ko tabe ngasilighi na lei bosa utuni God te vahegho.

¹⁵ Ko ghilalaa utora na lei tinoni taluutuni tana bubulo i Asia maia Phygelus mi Hermogenes tara tona keha tua itagua.

¹⁶ Mu kokoeliulivuti vania Lord, ge ke talutatea nina veiarovi ta Onesiphorus ma nina binaboli na pukuna te mai kaou haia, me bosa patupatuu, me mua niu maa na pukuna tu kabu tana vale pipiti.

¹⁷ Mi tana bona te sara i Rome, e lavia na lagana na kene taoniagu, koekobe ge vuha kene sodou.

¹⁸ Mo ghilala utoa ghua ivei te nea na hangaagu, tana bona tu kabu i Ephesus. Keri ke, ge u kokoeliulivuti ge a Lord ke talutatea nina veiarovi tana bongi keru, a Lord ke detera na lei tinoni soko.

2

Nina malaghai uto Jesus Christ

¹ Keri ke Timothy, ighoe na dalegu, ko kabu ngasi tana sonihalavu te vahegho God itatana Jesus Christ.

² Ighoe to rongoviu tua na hava tu nighi tarai tana matadira rahei tara varava ngasi i kakeri. Ko nighi tarai na lei totobo te utuni vanira rahei

tara varava ngasi kara tangomana ge kara taraira ghua na lei tinoni keha.

³ Ko vadangitai vaghau inau tana vahaghitaili te vaghaa ighoe nina malaghai uto Jesus Christ.

⁴ Te vagma na malaghai te liona nina vunaghi ge ke nia togotogo, ko bei lubatighi gea na lei totobo ni maramana eni ke pungisigho tana lutu.

⁵ Te vagma ghua, na tinoni te samatautau ke taonia mughua na vetena ni samatautau. Ke mua taonia ke, me ke mua lavi taba ni lagavule.

⁶ Ma rahei tara lutu laga ta didira na leghai, gaira na vuivuni kara nia togotogo na vangana didira na lutu.

⁷ Ko ghanaghana utoi na lei totobo kiri tu bosai vanigho gatu, ma Lord ke vahegho na ghilala tana lei ghanaghana ilokani.

⁸ Ko ghanaghana olia haia Jesus Christ, gaia na tinoni te sivuragha mai tana kemana David na vunaghi haba, ma gaia te tughuruoli tana mate. Aeni na Rongorongo Uto tu nia tarai.

⁹ Mana pukuna tu nia tarai na Rongorongo Uto eni ke, inau tara pituu nia na talihalo te vaghaa na tinoni diu vetena. Hauva, me ke mua tangomana ahei ge ke pitia na bosana God.

¹⁰ Na pukuna keri, ge u lubati oliu heghegu mu vadangitai tana lei totobo tara neu nia, ge ke hangara rahei te vilira tua God, keri ge lavia vanira mai na vola kasila itatana Jesus Christ, ma God ke hera na lada mana rongoragha haia.

¹¹ Ma eni na bosa te utuni!

Ge ta ka nia mate kolu Christ ke,

Mi ghita ghua ka vola kolu itatana gaia.

¹² Ma ka vadangitai tana lei totobo vahola ke,

Mi ghita ghua ka vunaghi kolu itatana gaia,
 Ma ka nia hughu ke,
 Ma gaia ghua ke nighita hughu.

¹³ Sakai vamua ka diua dida na baubahu vania,
 Gaia te kabu ngasi haia ta nina na lei
 baubahu,
 na pukuna ke mua tangomana ge ke diui nina lei
 baubahu.

Na tinoni lutu God te liona

¹⁴ Ko ghoi bosa olighi vanira nia sono rana taluutuni kakeri na lei totobo raini, mo ko hovera tana ahana God ge kara bei nia hughuhughu gea na lei bosa. Na kokoe hughuhughu te vaghai kiri ke, e taho na hava kara topoa iga, me vaa dikalai vamua na voladira rahei tara rongovighi.

¹⁵ Ko lutu laga vania God ge ke nia togotogo animua na lutu. Mo ko lutu te vagma na tinoni te mua maa na pukuna nina lutu te maemane. Mo ko taraira vamua nia na bosana God te utuni.

¹⁶ Ko bei rongovighi gea na lei kokoe mana tutugu te mua uto, na pukuna na lei tinoni tara gonighi na lei totobo vaghani raini ke, kara sagauvia God.

¹⁷ Na lei tarai te vaghai raini ke, te sogha halavu tana tinoni te vagma na cancer. Erua na mane toro tarai te vagma raini a Hymenaeus ma Philetus.

¹⁸ Rogaira toro sania na halautu ni tarai te utuni, moro taraira nia na vure na tughuru oliadira na lei tinoni mate te kale tua, moro dikalai didira na taluutuni na balu tinoni.

¹⁹ Hauva, nina na utuni God te tughuru ngasi te vaghaa na berepukulaghi nia na lei bosa raini: “God te ghilalara nina vure,” ma “Na vure tara bosa ge kara nina vure God, kara sanighi na lei vata ni tangohahi.”

²⁰ Tana valena na tinoni loghorongo na lei to-tobo ni vatei vanga iga tara gonighi nia na balu na gold mana balu na silver, mana balu na ghai mana vatu. Na lei totobo tara pelui nia na rongo sule kara nighi vanga vamua tana bona ni vanga koukolu sule, ma gaighi kiri te mua sule na mateni ke, kara nighi vanga tughu bongi.

²¹ Ma ge ko kabu marabu tana volamu tana lei totobo dika tu bosai raini ke, mi ghoe ko vaghaa na totobo ni vatei vanga tana gougonu sule. Na volamu te maemane mo ko gonidila ge ke nigho lutu God ta nina puku ni lutu.

²² Ko bei taonighi gea na lei ghanaghana ni tangodika vaghara na lei tinoni vaolu. Ko taonia vasoo na vola te maemane. Ko taonia mo ko tabe ngasilia na taluutuni itatana Jesus Christ talau. Mo ko dolovira na lei tinoni, mo ko kabu mabo. Ighoe ma rahei tara varava itatana Lord nia na toba te marabu, ighau kau gonighi mughua na lei totobo raini.

²³ Mi nau ku ghoi bosa vanigho so, ko bei hogholavaghi gea tana lei kokoe hughuhughu te vuivunia na pepo.

²⁴ Nina na tinoni ni lutu God, ke bei hughuhughu gea, me ke dolovira vasoo na lei tinoni. Me ke tangomana mughua ge ke tarai uto me ke nia vadangitai ghua.

²⁵ Ko tangomana na vadangitai tana bona ko talu maemanera rahei tara nia sika na utuni. Ma God ke liliui na tobadira, ge kara tughulio ma kara taluutunia na utuni.

²⁶ Vaho ge kara manahana na liupadiana nina vugho Satan, na pukuna e hau tua te pitira ge kara gonighi na lei tobo te lionni.

3

Na lei tobo maemategha tana lei bongi sosoko

¹ Timothy e manana ge ko ghilala ghua eni, tana lei bongi sosoko, ke mai na lei bona vahola.

² Na lei tinoni kara dolovira heghedira maia didira na rongo. Gaira kara nighi sutu ma kara nighi talunagho, ma kara koehorua God. Ma kara diudiura tinadira mana tamadira, ma kara mua bosautora rahei tara nei na lei tobo te uto vanira. Kara mua ghanaghana mavaa na hava te tabu.

³ Agaira kara mua dolo, ma kara mua talukeha palu, ma kara koengelera na vure, mara mua nighi bati na hulidira tana lei tobo dika. Gaira kara ghighirou ma kara mua loghoa na ghanaghana mava tana lei tobo te uto.

⁴ Ma gaira kara perora na lei kuladira, mara goni minaminai na lei tobo dika, me vonughira na talunagho, mara dolovia vamua na lei tobo ni huli vulea God.

⁵ Gaira tara gehegehe vaghara tara taluutunia God, hauvaa mara nia sika na maana ke nera ge kara kabu maemane. Ighoe ko kabu tabalili tadira na vure te vaghara kiri.

⁶ Agaira kiri tara gonia na halautudira vaa tana valedira na vure, ge kara pegora na lei vaivine te mua laga na liodira, me mavatira na paludira mara ghahara i lokana na lei vata ni ghanaghana dika soko.

⁷ Na lei vaivine kiri, tara taonighi na lei tarai vaolu, hauvaa mara mua ghilalaa na utuni.

⁸ Mana lei manetarai sorisori tara veitotoghoni pungisia na utuni, te vagha Jannes ma Jambres toro veitotoghoni kolua Moses idania. Na ghanaghanadira te dika vaa, ma didira na taluutuni te pegora.

⁹ Hauva, kara mua tangomana ge kara nia tona haliu keri, na pukuna na lei tinoni kara righi kalei didira na bule te vagha na hava te kalera Jannes ma Jambres.

Paul te bosa papara vania Timothy

¹⁰ Hauva Timothy, ighoe to ghilala tua na hava tu nia tarai, mi vei tu nea na kabu, mana na hava a nigua na puku ni ghanaghana ilokana na vola eni. Ighoe to ghilala utoa nigua na taluutuni, mi vei te vaghaa na darona tu nia vahaghitaili. Mi ghoe to ghilala ghua nigua na dolo mana kabu rurughu.

¹¹ Mi ghoe to ghilala engiha na vahaghitaili mana ghighirouagu tu nighi vadangitai, mo ghilala ghua ivei tara nea na ghighirouagu i Antioch, Iconium maia i Lystra. Hauva, ma Lord te vavolau so, tana lei totobo dika raini.

¹² E utuni, ma rahei tara liona ge kara kabu tabu itatana Jesus Christ kara nia vahaghitaili na ghighirouadira.

¹³ Na vure dika mana manetarai sorisori tara vaghara raini ke, kara dika va. Ma kara nia tona haliu na pegoadira na lei tinoni, ma gaira ghua ke pegora Satan.

¹⁴ Mi ghoe ko kabu ngasi tana lei ghanaghana tai taraigho nia tua maia ghua to ghilalara tara utuni. Na pukuna to ghanaghana mavaghai tai taraigho.

¹⁵ Ma gaira tara taraigho nia na Gegere Tabu, te vuivuni tana pileamu, mara vahegho na manaha ge ko lavia na vola kasila te mai tana bona ko taluutunia Jesus Christ.

¹⁶ Na lei Gegere Tabu udolu, tara mai tana liona God, ma gaighi tara uto ge kara taraighita nia na utuni, ma ka righi kalei na hahi tana volada, mara hoveghita ge ka bei taonia gea na dika. Me nau-naughita ge ka taonia vasoo na hava te maemane.

¹⁷ Mi kakeri vaho, God te gonidilaghita nia na lei Gegere Tabu, ge ka logho udolui na lei totobo uto God te lioda nia ge ka gonighi.

4

¹ Mi nau tu kurutigho tana matana God maia ghua Jesus Christ - gaia tana lei bongi ke mai, ke detera tara vola so, maia tara mate tua, tana bona ke ghoi oli mai, ge ke tughuruvaghinia nina kinakabu,

² ko nia tarai na bosana God. Ko nia tona haliu so tana bona kara liona ge kara rongovigho pe ke taho. Tana bona ko tarai, ko bei rutu minamina vanira. Ko pasara rahei tara gonighi na lei hahi, mo ko hangara ge kara maemanei na hava te hahi, mo ko patupatura nimua na vure nia na tarai te uto.

³ Ko gonighi raini na pukuna tana lei bongi ke mai, na lei tinoni kara mua liona na rongoviani na lei tarai te uto. Agaira kara taonighi vamua na liodira heghedira, ma kara kene taonighi na lei tarai kara bosai vanira na hava te liodira na rongoviani.

⁴ Agaira kara nia sika na utuni, ma kara taonighi vamua na lei tarai vaolu te sorisori.

⁵ Mi ghoe Timothy, ke mangadadala uto iga na liomu tana lei lavata ni vola raini. Ko bei mataghunia gea na vahaghitaili vania Lord. Ko lutu laga na lavihagheadira mai ghua na balu vania Christ. Ko vaa sokolaghinia anina lutu God te vahegho mai.

Paul ke lavia na taba

⁶ Eo! Mu tu ghaghua iga inau ke, na bona ni mateagu te dutu tua. E mua hau mua na volagu ku lubati horua tua te vagha na heveioli vania God.

⁷ Inau tu veitotoghoni ngasi nia na veitotoghoni te laga. Te vagha na mane te vaa sokolaghinia tua na samatautau, tu lutu laga vania God mu ku vaa sokolaghinia na lutu te vaheu mai. Mu kabu ngasi tana taluutuniana Jesus Christ.

⁸ Mi taeni ke, na taba te pitudilau vamua - na pitiulu marara a Lord ke vaheu na pukuna tu kabu maemane. Agaia Lord Jesus, na dete mae-manee, ke vaheu tana bongi sule keru ke ghoi oli mai ga. Mana taba keru, te mua vaniu vamua inau, ma vanira ghua arahei na taluutuni, tara nia kanoragha na pitudilana anina ghoi oli mai te rongoragha.

Nina bosa sosoko a Paul

⁹ U nongi ngangatagho, ge ko minamina na oli mai.

¹⁰ Demas te tona saniu tua, na pukuna te dolovighi na lei totobo tana vola itaeni, me tona tua Thessalonica. Crescens te tona tua tana bubulo i Galatia, ma Titus ghua te tona vaa tana bubulo i Dalmatia.

¹¹ A Luke heghena vamua eni te kabu koluu. Ko lavia mai a Mark tana bona ko mai, na pukuna agaia ke hanga ngangatau tana lutugu.

¹² Inau tu vetena vaa a Tychicus i Ephesus.

¹³ Tana bona ko mai ke, mo ko ghanaghana utoa na laviana mai a nigua na pupulu ni bihi. Tu sani kolua nia Carpus i Troas. Mo ko lavighi mai ghua a nigua na lei buka, haba va na lei buka tara gonighi nia na lei ghuighuli ni sheep.

¹⁴ Alexander na mane te gonighi na lei totobo halo nia na halo, te gonia vaniu e subo na vahaghi-taili, ma Lord ke detea, taonia na hava te nei.

¹⁵ Mo ko righitaonia, na pukuna te veitotogho ni koluu tana lei totobo ta bosai.

¹⁶ Tana vuivunina ke, inau tara laviu va i naghona na dete, me taho siki sakai ke kabu koluu. Agaira udolu tara tona saniu. Hauva me mua liogu te vagha, ma God ke mua idumi kolui vanira na lei totobo raini.

¹⁷ Ma Lord te hangau so, me vaheu na laga ge ku nia tarai na Rongorongo Uto vanira agaira soko

4:10 Colosse 4:14; Philemon 1:24; 2 Corinthians 8:23; Galatia 2:3; Titus 1:4 **4:11** Colosse 4:14; Philemon 1:24; Gehegehedira 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; Colosse 4:10 **4:12** Gehegehedira 20:4; Ephesus 6:21-22; Colosse 4:7-8 **4:13** Gehegehedira 20:6 **4:14** 1 Timothy 1:20; Buka Linge 62:12; Rome 2:6

tara mua Jew, ge kara rongovia. Ma gaia te volau tana mate tana bona vaghana.

¹⁸ Eo, a Lord ke volau tana lei totobo te dika, me ke lavi mahebou va tana kinakabuna God. Vania God tana ladana ke vaa me va. Amen!

¹⁹ Ko vahera a nigua na holouto a Priscilla ma Aquila, maia arahei soko tara ghahara tana valena Onesiphorus.

²⁰ Erastus te kabu so i Corinth, mu tu sania Trophimus te vahaghi i Miletus.

²¹ Ko minamina ge ko sara mai ighoe, i naghona ge ke kale na bona ni koburu. Eubulus te vahegho na holouto, me vagha ghua Pudens, ma Linus, ma Claudia, kolura nia na lei tamahoghoni iani.

²² A Lord ke kabu kolua na tarungamu. Nina sonihalavu God ke kabu itamiu soko.

**Na Rongorongo Uto nina Jesus Christ
Portions of the Holy Bible in the Gela language of the
Solomon Islands
Baebol long langguis Gela**

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gela

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

83abee56-08b1-5836-bbfe-0d7bf59c2dba